



**Tema 6. Componentele de
bază ale procesului de
învățământ.**

Obiectivele instruirii.

obiective:

- ▣ - *să analizeze tipologii ale obiectivelor procesului de învățământ;*
- ▣ - *să elaboreze obiective didactice conform demersurilor de operaționalizare;*
- ▣ - *să descrie modelele de operaționalizare a obiectivelor pedagogice.*



concepte cheie:

finalități microstructurale, obiective,
finalități macrostructurale, obiective
generale, obiective cadru, obiective
de referință, taxonomie,
operaționalizare.



Analiza procesului de învățămînt presupune examinarea și înțelegerea elementelor componente :

* *obiectivele procesului de învățămînt –*

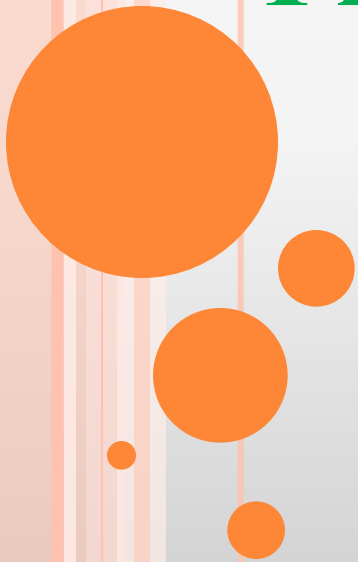
* *conținutul procesului de învățămînt*

* *metodologia procesului de
învățămînt –*

* *evaluarea.*

6.1. Obiectivele procesului de învățământ.

Finalități microstructurale.



analiza finalităților educației

- *finalități ale sistemului de învățământ - finalități macrostructurale - idealul și scopurile educației;*
- *finalități ale procesului de învățământ - finalități microstructurale - obiectivele educației.*

Sorin Cristea



obiectivele didactice sau

*obiectivele procesului de învățământ
sunt enunțuri cu caracter finalist,*

anticipativ, care descriu

o intenție pedagogică,

*un rezultat așteptat la finalul procesului
de instruire.*

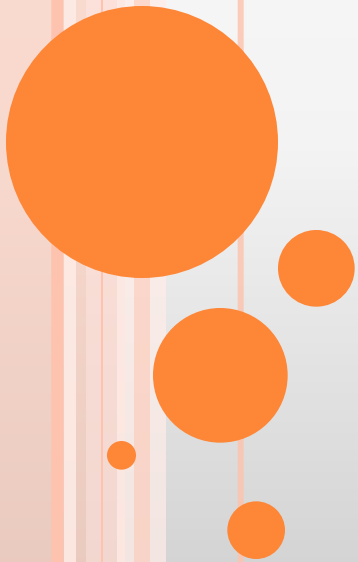


FUNȚIILE OBIECTIVELOR ÎN CADRUL PROCESULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT

F U N C Ț I I	<i>1. de orientare axiologică</i>	orientarea elevilor către valorile educaționale
	<i>2. predictivă</i>	indicarea performanțelor-dezirabile (dorite);
	<i>3. evaluativă</i>	constituie și un reper în funcție de care apreciem, dacă ceea ce trebuia realizat, s-a realizat;
	<i>4. de organizare și reglare a procesului didactic</i>	oferă criterii referențiale pentru dirijarea acțiunilor didactice



6.2 Taxonomia obiectivelor




NIVELE DE ANALIZĂ A OBIECTIVELOR

- I. **Nivelul superior** - obiective generale (scopuri)
- II. **Nivelul intermediar** - obiective specifice (intermediare)
- III. **Nivelul operațional** - obiective concrete, comportamentale (operaționale)



CORELAREA NIVELELOR CU GRADUL DE GENERALITATE A OBIECTIVELOR

	Sistem	Disciplină/arie curriculară	Lecție/capitol
Nivel superior	<i>Obiectivele generale ale sistemului de învățămînt</i>	<i>Obiectivele generale ale disciplinei</i>	<i>Obiective generale ale lecției</i>
Intermediar	<i>Obiectivele generale transdisciplinare</i>	<i>Obiective cadru Obiective de referință</i>	
Operațional	<i>Obiectivele pe trepte si niveluri educationale</i>		<i>Obiective operaționale</i> 

NIVELUL SUPERIOR

este cel mai abstract, cu definiții generale, care reprezintă principii de orientare pentru nivelele următoare.



OBIECTIVELE GENERALE

indică domeniile și tipurile de schimbări educative care sunt concordante cu finalitățile învățământului în general, fiind desemnat profilul de personalitate care se propune a fi format.

Obiectivele generale pe discipline includ principalele categorii de *cunoștințe, capacități și atitudini* care se structurează prin studierea de anumite discipline.



NIVELUL INTERMEDIAR

traduce scopurile în termenii
educaționali specifici

și se definesc în termenii de
*capacități sau de operații
mentale*

*(a fi capabil de a lega o cauză
de un efect, de a analiza sau
emite o judecată întemeiată).*



OBIECTIVELE GENERALE TRANSDISCIPLINARE

constituie primul nivel de concretizare a obiectivelor educaționale generale, fiind percepute ca modele ce reies din structura personalității și din cea a experienței sociale în sens larg, vizând sintetic cunoștințele, capacitățile și atitudinile pe care elevii ar trebui să le interiorizeze în cadrul întregului parcurs școlar sau pe parcursul unei anumite trepte de învățământ.



OBIECTIVELE - CADRU

se referă la formarea unor *capacități, aptitudini și atitudini specifice ale disciplinei*, competențele – cheie fiind orientate spre asigurarea calității, relațiilor de colaborare dintre profesor și elev, indicând performanțele ce trebuie atinse de către elevi de-a lungul mai multor ani de studii.



OBIECTIVELE DE REFERINȚĂ

se exprimă în termeni de acțiune concretă, relative la o situație educativă prin programa școlară, orientînd spre rezultate recomandate, adică spre *cunoștințele, spre capacitățile, comportamentele și atitudinile* ale elevilor vizate de procesul didactic.



NIVELUL OPERAȚIONAL

este caracterizat de obiectivele definite concret, prin **comportamente observabile și măsurabile**, fiind elaborate și realizate în cadrul unei unități concrete de învățământ.



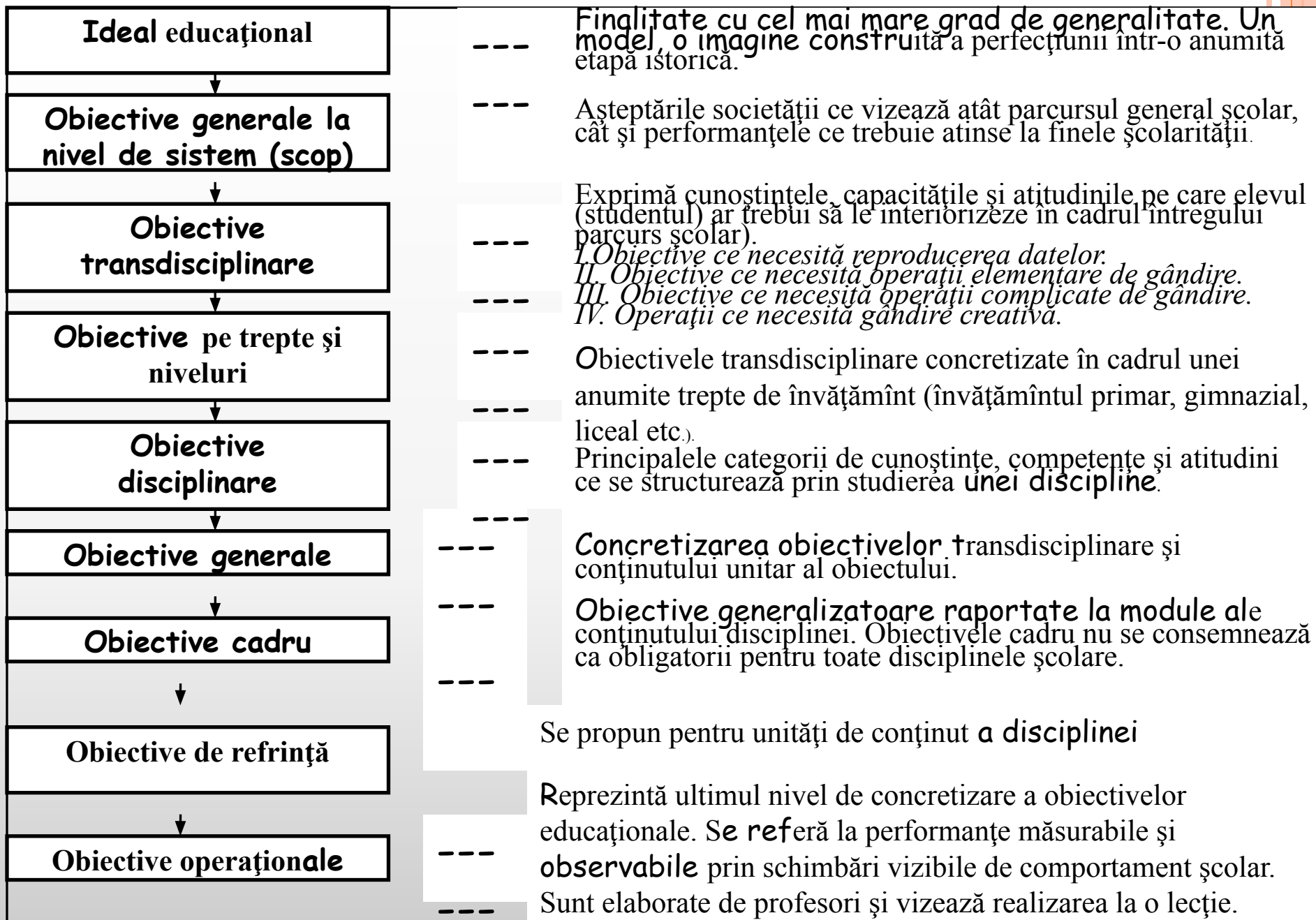
OBIECTIVELE OPERATIONALE/CONCRET E

vizează **performanțele de învățare** ale elevului / studentului proiectate de fiecare profesor la nivelul activității didactice / educative în termeni de acțiuni ale elevului, observabile și evaluabile pe criterii relevante la diferite intervale de timp.

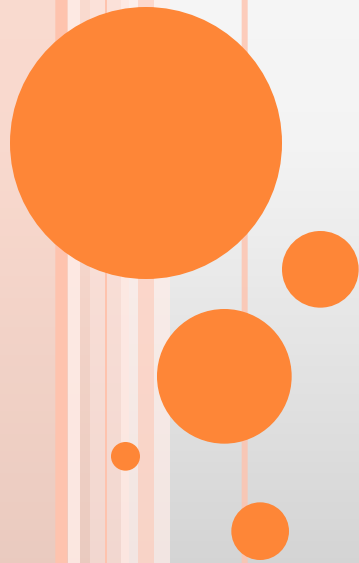


ORGANIZAREA IERARHICĂ A OBIECTIVELOR





6.3. Operaționalizarea obiectivelor



DERIVAREA (TRANSPUNEREA)
SCOPURILOR PROCESULUI
DIDACTIC ÎN **OBIECTIVE**
SPECIFICE ȘI A ACESTORA ÎN
OBIECTIVE CONCRETE,
PRECIZÂND *COMPONENTELE*
OBSERVABILE ȘI MĂSURABILE,
ESTE DEFINITĂ PRIN

OPERAȚIONALIZARE.



OPERAȚIONALIZAREA EXPRIMĂ:

- **din punct de vedere teoretic** – transpunerea unui obiectiv în termeni de acțiune, acte, operații, *manifestări direct observabile*.
- **din punct de vedere tehnic** – enunțarea obiectivului sub forma de comportamente cu ajutorul unor *„verbe de acțiune”* - prezentarea obiectivelor ca sarcini concrete pe care trebuie elevul să le realizeze în cadrul unei lecții sau activități de învățare.



NOTĂ:

Utilizarea termenilor „măsurabil” și „observabil” în procesul de operaționalizare a obiectivelor implică o anumită precizare:

▣ **măsurabil:** permite stabilirea cu exactitate în ce măsură obiectivul a fost realizat;

▣ **observabil:** determinarea concret supus comportamentului modificării.



Modelul Mager de operationalizare a obiectivelor



**1. DESCRIEREA COMPORTAMENTULUI FINAL
OBSERVABIL (PRECIZAREA MODIFICĂRILOR
CANTITATIVE/ CALITATIVE ALE CAPACITAȚILOR
CELOR CARE ÎNVAȚĂ);**

2. precizarea condițiilor în care se va exersa și se va demonstra atingerea (schimbarea) comportamentului preconizat în primul pas;

3. Stabilirea criteriului de reușită (ca „nivel de performanța acceptabilă”).

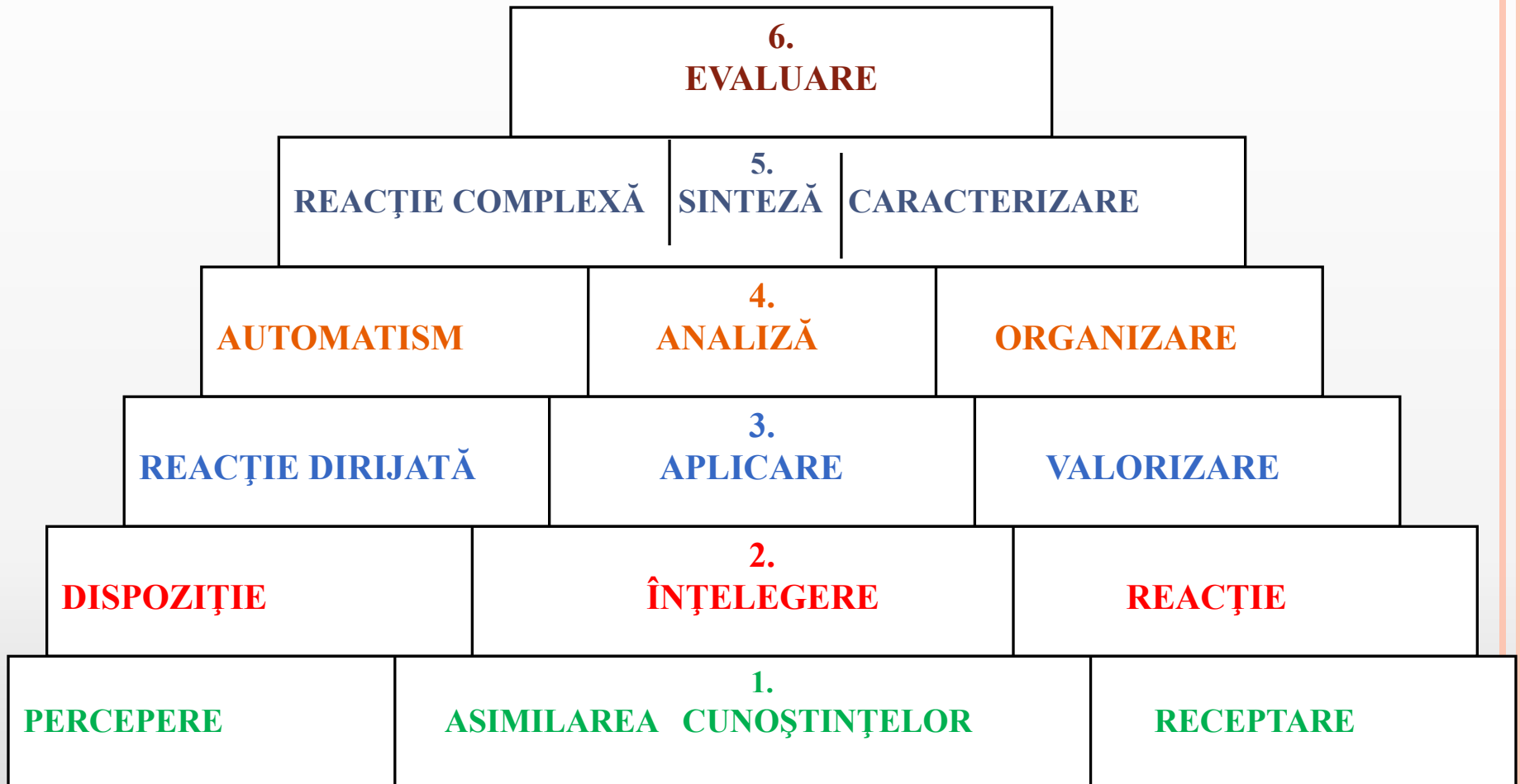


CELE MAI CUNOSCUTE MODELE TAXONOMICE SÎNT:

- *pentru domeniul cognitiv:*
taxonomiile Bloom, Guilford, Gagne,
D`Hainaut;
- *pentru domeniul afectiv:* taxonomiile
Krathwohl, Landsheere;
- *pentru domeniul psihomotor:*
taxonomiile Simpson, Harrow,
Kibler.



ORDONAREA IERARHICĂ A CLASELOR DE OBJECTIVE ÎN DOMENIILE PSIHOMOTOR, COGNITIV ȘI AFECTIV



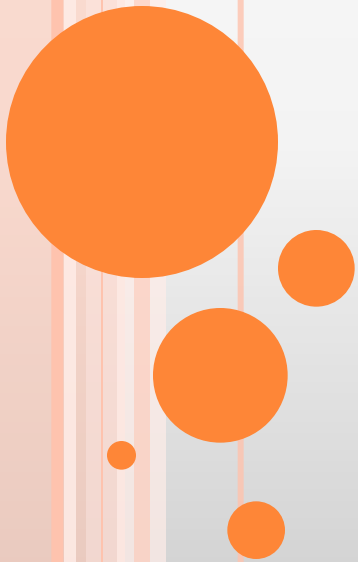
*DOMENIUL
PSIHOMOTOR*

*DOMENIUL
COGNITIV*

*DOMENIUL
AFECTIV*

Modele de aplicații pentru elaborarea obiectivelor pedagogice cognitive

**Taxonomie elaborată de
B. S. Bloom**



competențe vizate

performante posibile: acțiunea elevului/studentului

1. CUNOASTERE (date, termeni, clasificări, metode, teorii, categorii)

a defini... a recunoaște...
a distinge... a identifica... a aminti...

2. INTELEGERE / capacitatea de raportare a noilor cunoștințe la cunoștințele anterioare prin:
traducere /interpretare /extrapolare

a „traduce”, a transforma, a redefini;
a interpreta, a explica, a demonstra;
a extinde, a estima, a determina;

3. APLICARE (a noilor cunoștințe)

a aplica, a generaliza; a alege, a clasifica;
a utiliza, a se servi de...; a restructura;

4. ANALIZA pentru: căutarea elementelor ;
căutarea relațiilor; căutarea principiilor de organizare

a distinge, a identifica, a recunoaște;
a proiecta, a compara, a deduce;
a distinge, a analiza, a detecta;

5. SINTEZA pentru: crearea unei opere perso-nale;
elaborarea unui plan de acțiune; deri- varea unor relații abstracte dintr-un ansamblu

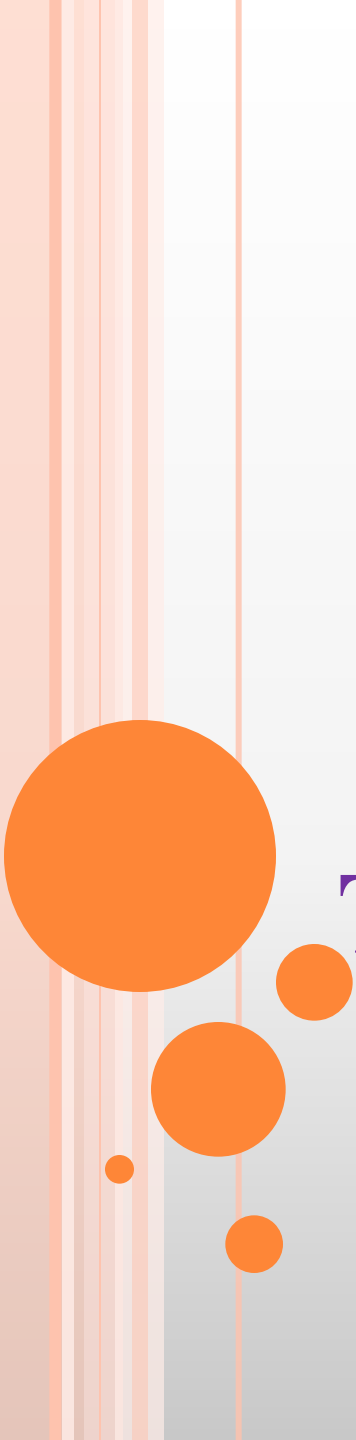
a scrie, a relata, a produce;
a proiecta, a planifica, a propune;
a deriva, a formula, a sintetiza;

6. EVALUAREA prin:

- a) critica interna
- b) b) critica externa

a judeca, a argumenta, a evalua, a valida, a decide
a compara, a contrasta, a standardiza,
a judeca, a argumenta, a evalua.

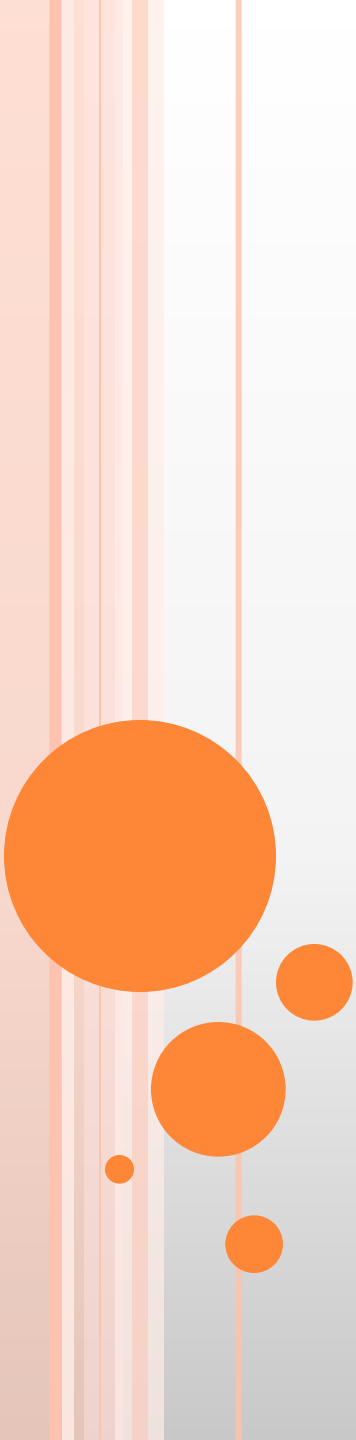




**Model de operaționalizare
a obiectivelor pedagogice
concrete de ordin afectiv**

**Taxonomia elaborată de D.
Krathwohl**

COMPETENȚE VIZATE	PERFORMANȚE POSIBILE: acțiunea elevului/studentului
<p>RECEPTAREA prin:</p> <p>a) conștientizarea mesajului b) voința de a recepta c) atenție dirijată sau preferențială</p>	<p>a diferenția, a separa, a izola, a diviza; a accepta, a acumula, a combina; a alege, a răspunde corporal, a asculta, a controla;</p>
<p>REACTIA / RĂSPUNSUL prin:</p> <p>a) asentiment b) voința de a răspunde c) satisfacția de a răspunde</p>	<p>a se conforma, a urma, a aproba; a oferi spontan, a discuta, a practica, a (se) juca; a aplauda, a aclama, a-și petrece timpul liber într-o activitate;</p>
<p>VALORIZAREA prin:</p> <p>a) acceptarea unei valori b) preferința pentru o valoare c) angajare</p>	<p>a-și spori competența prin...; a renunța, a specifica; a ajuta, a încuraja, a acorda asistență, a subvenționa; a argumenta, a dezbate, a protesta, a nega;</p>
<p>ORGANIZAREA prin:</p> <p>a) conceptualizarea unei valori b) organizarea unui sistem de valori</p>	<p>A discuta, a abstrage, a compara, a teoretiza o temă; A organiza, a defini, a formula, a armoniza, a omogeniza;</p>
<p>CARACTERIZAREA prin:</p> <p>a) ordonarea generalizată b) caracterizarea globală -autocaracterizare globală</p>	<p>a schimba, a completa, a fi apreciat; a face aprecieri valorice legate de o activitate; a dirija, a rezolva, a-și asuma o sarcină, o acțiune; a colabora conform unor norme manageriale; a rezista la condiții de schimbare.</p>



**Modele de operaționalizare
a obiectivelor pedagogice
concrete de ordin
psihomotor**

**Taxonomia elaborată de
E.J. Simpson**

COMPETENȚE VIZATE	PERFORMANTE POSIBILE: Acțiunea elevului/studentului
PERCEPȚIA prin: a) stimularea senzoriala selecția indicilor c) traducere	A auzi, a vedea, a pipai, a gusta, a mirosi, a simți; (exemplu) a descoperi defectul unei mașini după zgomot;
DISPOZIȚIA: a.) mintala b.) fizica c.) emoționala	(ex.) a cunoaște instrumentele necesare unei lucrări de atelier; (ex.) a lua poziția necesara pentru a arunca bila la popice; (ex.) a fi dispus să execuți o operație tehnologica;
REACTIA DIRIJATA prin: a.) imitație b.) încercări și erori	(ex.) a executa un pas de dans imitând; (ex.) a descoperi procedeul cel mai eficient pentru a executa o operație practica la caligrafie;
AUTOMATISM deprinderi	(ex.) a fi capabil să execuți un lanț de muscari la gimnastica;
REACTIA COMPLEXA cu: a) înlăturarea nesiguranței b) performanta automata	(ex.) a monta un aparat și a te folosi de el fără ezitare; (ex.) a ști să cânti la vioara conform unor norme estetice;

OBIECTIVELE TREBUIE SA ÎNDEPLINEASCĂ MAI MULTE CONDIȚII:

- *să fie clare, explicite și comprehensibile, atât pentru elevi cât și pentru profesor;*
- *să fie accesibile majorității elevilor și să poată fi realizate în intervalul de timp avut la dispoziție;*
- *să corespundă vârstei elevilor, pregătirii și achizițiilor anterioare;*
- *să prezinte o relevanță optimă, contribuind realmente la îndeplinirea obiectivelor de formare;*
- *să nu fie prea numeroase;*
- *să permită selectarea unor conținuturi adecvate, precum și a unor abordări pedagogice eficiente.*



